

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA . 2023-2029

(skrajne daty)

Rok akademicki 2024/2025

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Higiena i epidemiologia
Kod przedmiotu*	HE
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Medycznych, Instytut Nauk Medycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Nauk Medycznych, Pracownia Nauk Społecznych
Kierunek studiów	Lekarski
Poziom studiów	Jednolite studia magisterskie
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne/niestacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok II, semestr III
Rodzaj przedmiotu	Obowiązkowy
Język wykładowy	Polski
Koordynator	Dr inż. Adam Sidor
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr. inż. Adam Sidor

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykt.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
III	15				20				3

1.2. Sposób realizacji zajęć zajęcia w formie tradycyjnej zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)****2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Podstawy wiedzy z zakresu biologii, fizyki, chemii.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Zapoznanie studenta z determinantami zdrowia jednostki i populacji, procesem epidemicznym oraz epidemiologią chorób zakaźnych i niezakaźnych.
C ₂	Zapoznanie studenta z zasadami postępowania w przypadkach środowiskowych zagrożeń dla zdrowia, zatruc i zakażeń oraz umiejętność określania priorytetów w zakresie postępowania w tych przypadkach.
C ₃	Kształtowanie świadomości własnych ograniczeń i kształtowanie umiejętności stałego dokształcania się.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	METODY OCENY STANU ZDROWIA JEDNOSTKI I POPULACJI, MIERNIKI I ZASADY MONITOROWANIA STANU ZDROWIA POPULACJI, SYSTEMY KLASYFIKACJI CHOROÓB I PROCEDUR MEDYCZNYCH;	G.W1
EK_02	UWARUNKOWANIA CHOROÓB, SPOSOBY IDENTYFIKACJI I BADANIA CZYNNIKÓW RYZYKA CHOROÓB, WADY I ZALETY BADAŃ EPIDEMIOLOGICZNYCH ORAZ ZASADY WNIOSKOWANIA PRZYCZYNOWO-SKUTKOWEGO W MEDYCYNIE;	G.W2
EK_03	EPIDEMIOLOGIĘ CHOROÓB ZAKAŹNYCH, W TYM ZWIĄZANYCH Z OPIEKĄ ZDROWOTNĄ, I NIEZAKAŹNYCH, RODZAJE I SPOSOBY PROFILAKTYKI NA RÓŻNYCH ETAPACH NATURALNEJ HISTORII CHOROBY ORAZ ROLĘ I ZASADY NADZORU EPIDEMIOLOGICZNEGO;	G.W3
EK_04	EPIDEMIOLOGIĘ CHOROÓB NOWOTWOROWYCH, A W SZCZEGÓLNOŚCI ICH UWARUNKOWANIA ŻYWIENIOWE, ŚRODOWISKOWE I INNE ZWIĄZANE ZE STYLEM ŻYCIA WPŁYWAJĄCE NA RYZYKO ONKOLOGICZNE;	G.W21
EK_05	ZNACZENIE BADAŃ PRZESIEWOWYCH W ONKOLOGII, W TYM RYZYKO ZWIĄZANE Z BADAŃMI DIAGNOSTYCZNYMI ZDROWYCH OSÓB, ORAZ KORZYŚCI ZDROWOTNE W ODNIESIENIU DO NAJBARDZIEJ ROZPOWSZECHNIONYCH CHOROÓB NOWOTWOROWYCH W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.	G.W22
EK_06	ZBIERAĆ INFORMACJE NA TEMAT UWARUNKOWAŃ I OBECNOŚCI CZYNNIKÓW RYZYKA CHOROÓB ZAKAŹNYCH I NIEZAKAŹNYCH ORAZ PLANOWAĆ DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE NA RÓŻNYM POZIOMIE ZAPOBIEGANIA;	G.U2
EK_07	OCENIAĆ SYTUACJĘ EPIDEMIOLOGICZNĄ CHOROÓB ZAKAŹNYCH I NIEZAKAŹNYCH W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ I NA ŚWIECIE;	G.U4

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Transformacja epidemiologiczna. Aktualne problemy zdrowotne i demograficzne populacji polskiej. Znaczenie i organizacja współczesnej profilaktyki chorób cywilizacyjnych.
Znaczenie i organizacja współczesnej profilaktyki zakażeń i chorób zakaźnych. Nadzór sanitarno-epidemiologiczny – zadania i organizacja.
Szczepienia ochronne jako element budowania odporności jednostki i odporności populacyjnej.
Zagadnienia higieny bytowania człowieka. Wpływ czynników fizycznych, biologicznych i chemicznych w środowisku na organizm człowieka.
Czynniki uciążliwe i szkodliwe w pracy człowieka i ich skutki zdrowotne. Epidemiologia chorób zawodowych i parazawodowych.
Rodzaje zagrożeń zdrowia występujące w pracy lekarza.
Znaczenie i organizacja współczesnej profilaktyki chorób cywilizacyjnych. Środowiskowe uwarunkowania najczęstszych nowotworów u człowieka.
Mierniki stanu zdrowia. Metody badań epidemiologicznych. Definicje, przyczyny i rodzaje niepełnosprawności.

B. Problematyka ćwiczeń, konwersatoriów, laboratoriów, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Ocena narażenia na czynniki szkodliwe dla zdrowia człowieka. Zanieczyszczenia środowiska i ich wpływ na zdrowie człowieka. Czynniki chemiczne w środowisku, drogi narażenia, ekspozycja. Zajęcia praktyczne: obliczanie pobrania metali ciężkich (PTWI), porównanie pobrania metali ciężkich dla dwóch populacji i porównanie ich wpływu na zdrowie jednostki i populacji. Przygotowanie i przedstawienie własnego referatu na wybrany temat dotyczący higieny bądź epidemiologii.
Zasady działania podczas pandemii. Zajęcia praktyczne: opracowanie scenariuszy zachorowań na grypę sezonową dla województwa podkarpackiego – model szwajcarski, pandemia covid-19. Przygotowanie i przedstawienie własnego referatu na wybrany temat dotyczący higieny bądź epidemiologii.
Higiena żywienia , żywienie dzieci młodzieży w placówkach oświatowych. Bezpieczeństwo żywności. Zajęcia praktyczne: ocena tygodniowego jadłospisu w żywieniu zbiorowym, metody kształtowania właściwych elementów stylu życia u dzieci szkolnych, ocena znakowania żywności. Przygotowanie i przedstawienie własnego referatu na wybrany temat dotyczący higieny bądź epidemiologii.
Choroby zawodowe. Karta choroby zawodowej. Zajęcia praktyczne: Poznanie zasad postępowania w sprawie orzekania o chorobach zawodowych, analiza metadanych o chorobach zawodowych w Polsce, opracowanie ryzyka zawodowego pracownika ochrony zdrowia (czynniki biologiczne). Przygotowanie i przedstawienie własnego referatu na wybrany temat dotyczący higieny bądź epidemiologii.

<p>Higiena bytowania człowieka. Higiena wody, powietrza i gleby. Zajęcie praktyczne: wybrane normatywy higieniczne i ich ocena – zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, analiza danych dla województwa podkarpackiego. Zasady informowania i alarmowania nt. zanieczyszczeń powietrza. Przygotowanie i przedstawienie własnego referatu na wybrany temat dotyczący higieny bądź epidemiologii.</p>
<p>Higiena bytowania człowieka. Higiena wody, powietrza i gleby. Zajęcie praktyczne: wybrane normatywy higieniczne i ich ocena – hałas w środowisku, analiza danych dla województwa podkarpackiego. Zasady prowadzenie monitoringu środowiskowego. Przygotowanie i przedstawienie własnego referatu na wybrany temat dotyczący higieny bądź epidemiologii.</p>
<p>Statystyka opisowa i wnioskowanie statystyczne. Przedstawienie mierników epidemiologicznych stanu zdrowia. Zajęcia praktyczne: Obliczanie i wyznaczanie statystyk opisowych dla próby i populacji, szacowanie ilorazu szans i ryzyka względnego w badaniach kliniczno-kontrolnych i kohortowych. Przygotowanie i przedstawienie własnego referatu na wybrany temat dotyczący higieny bądź epidemiologii.</p>

3.4 Metody dydaktyczne

Np.:

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), gry dydaktyczne, metody kształcenia na odległość

Laboratorium: wykonywanie doświadczeń, projektowanie doświadczeń

Wykład: wykład problemowo-informacyjny z prezentacją multimedialną.

Seminaria: praca indywidualna przy komputerze w zakresie wyszukiwania danych z odpowiednich baz, praca w grupach, dyskusja, rozwiązywanie zadań, analiza metadanych, przygotowanie referatu i prezentacja dla grupy wybranego zagadnienia z obszaru higieny i epidemiologii w formie prezentacji multimedialnej.

Praca własna studenta: Analiza literatury. Przygotowanie referatu i jego prezentacja. Samodzielne dochodzenie do wiedzy.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Egzamin pisemny i ocena z wykładów . Kolokwium pisemne i ocena z seminariów. Ocena z wygłoszonego	WYKŁAD, SEMINARIUM

	referatu (zaliczony/niezaliczony) , obserwacja w trakcie zajęć i dyskusja.	
EK_02	Egzamin pisemny i ocena z wykładów. Kolokwium pisemne i ocena z seminariów. Ocena z wygłoszonego referatu (zaliczony/niezaliczony) , obserwacja w trakcie zajęć i dyskusja.	WYKŁAD, SEMINARIUM
EK_03	Egzamin pisemny i ocena z wykładów. Kolokwium pisemne i ocena z seminariów. Ocena z wygłoszonego referatu (zaliczony/niezaliczony) , obserwacja w trakcie zajęć i dyskusja.	WYKŁAD, SEMINARIUM
EK_04	Egzamin pisemny i ocena z wykładów. Kolokwium pisemne i ocena z seminariów. Ocena z wygłoszonego referatu (zaliczony/niezaliczony) , obserwacja w trakcie zajęć i dyskusja.	WYKŁAD, SEMINARIUM
EK_05	Egzamin pisemny i ocena z wykładów. Kolokwium pisemne i ocena z seminariów. Ocena z wygłoszonego referatu (zaliczony/niezaliczony) , obserwacja w trakcie zajęć i dyskusja.	WYKŁAD, SEMINARIUM
EK_06	Egzamin pisemny i ocena z wykładów. Kolokwium pisemne i ocena z seminariów. Ocena z wygłoszonego referatu (zaliczony/niezaliczony) , obserwacja w trakcie zajęć i dyskusja.	WYKŁAD, SEMINARIUM
EK_07	Egzamin pisemny i ocena z wykładów. Kolokwium pisemne i ocena z seminariów. Ocena z wygłoszonego referatu (zaliczony/niezaliczony) , obserwacja w trakcie zajęć i dyskusja.	WYKŁAD, SEMINARIUM

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Warunki zaliczenia – wykładów:

Zaliczenie (zal i ocena):

1. Obecności na wykładach- 100%
2. Uzyskanie pozytywnej oceny z zaliczenia końcowego – egzaminu (Zaliczenie wiedzy metodą testu wielokrotnego wyboru 20 pytań/) w ustalonym terminie.

Brak zaliczenia (nzal):

1. Nieobecność na wykładach – brak usprawiedliwienia.
2. Nieobecność na zliczeniu końcowym i brak usprawiedliwienia nieobecności.
3. Negatywna ocena z zaliczenia końcowego-egzaminu .

Warunki zaliczenia -seminarium:

Zaliczenie(ocena):

1. Obecności na ćwiczeniach/seminariach, punktualność – 100%.
2. Przygotowanie i prezentacja referatu z wybranego tematu
3. Zaliczenia pisemne testu końcowego z seminariów (zaliczenie wiedzy metodą testu wielokrotnego wyboru 20 pytań/)

Brak zaliczenia (ocena negatywna):

1. Nieobecność na ćwiczeniach i brak usprawiedliwienia nieobecności, brak usprawiedliwienia zwolnień i spóźnień.
2. Brak prezentacji wybranego referatu.
3. Negatywna ocena z testu końcowego z seminariów.

Kryteria oceniania - zakres ocen: 2-5 dla testu z egzaminu i testu z seminariów:
 5.0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100%
 4.5 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92%
 4.0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84%
 3.5 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76%
 3.0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68%
 2.0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60% -ocena negatywna

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	15+20=35
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	35
SUMA GODZIN	80
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	-

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> Paradowska-Stankiewicz I., Rosińska M., Wojtyniak B., Zieliński A. Epidemiologia od teorii do praktyki, PZWL 2021. Webb P., Bain Ch., Page A. Epidemiologia. Podręcznik dla studentów i praktyków. Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR 2021. Sidor A, Niedźwiedz -Ziobro E. Działalność służb sanitarnych od II Rzeczypospolitej polskiej aż po współczesność na Rzeszowszczyźnie. Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2021.
Literatura uzupełniająca:

1. Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania, red. Wojtyniak B., Goryński P., Wyd. NIZP-PZH, Warszawa 2022.
2. Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania, red. Wojtyniak B., Goryński P., Wyd. NIZP-PZH, Warszawa 2018.
3. Meldunki Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH, PIB bieżące i archiwizowane.
4. Roczniki GUS, aktualne przepisy prawne.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej